

NOTAT



Dyrevelfærd og Veterinærmedicin  
J.nr. 2016-15-30-00050  
Ref. CHRLI/KISE  
Dato: 30-10-2016

## Notat om høringssvar i forbindelse med udkast til forslag til lov om ændring af lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg

---

Udkast til forslag til lov om ændring af lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg har været sendt i høring fra den 14. oktober til den 28. oktober 2016.

I det følgende angives et resumé af de indkomne høringssvar. Bemærkningerne til høringssvarene er anført med kursiv.

Der er modtaget høringssvar fra:

1. Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet, Københavns Universitet
2. Dyreværns-Organisationernes Samarbejds-Organisation (DOSO)
3. Det Dyreetiske Råd
4. Den Danske Dyrlægeforening
5. Økologisk Landsforening
6. Landbrug & Fødevarer
7. Det Veterinære Sundhedsråd
8. Datatilsynet

Af de ovenfor nævnte har Det Veterinære Sundhedsråd og Datatilsynet anført, at de ikke har bemærkninger til forslaget.

I forbindelse med gennemgangen af høringssvarene bemærkes det, at det overordnede formål med lovforslaget er at give landmænd mulighed for at udskyde investeringer.

### **Generelle bemærkninger**

Det Sundhedsfaglige Fakultet anfører, at overordnet er forslaget om forlængelse af overgangsordningen for bindestalde velbegrunder i landbrugserhvervets særlige økonomiske situation samt, at man i forbindelse med lovændringen vil kræve, at dyr fra disse besætninger kommer på græs om sommeren, ligesom lovændringen kan forhindre, at et antal bedrifter stopper produktionen.

DOSO og Det Dyreetiske Råd er imod forlængelse af overgangsordningen for bindestalde, men positive overfor forslaget om at kreaturerne i bindestalde i en forlænget overgangsperiode skal på græs i sommerhalvåret. Økologisk Landsforening er imod at udsætte kravet om adgang til kobørster og finder, at i forhold til bindestalde bør der fastsættes en øvre grænse på 70 bundne dyr. Landbrug & Fødevarer er positive overfor forslaget om forlængelse af overgangsordningen for bindestalde samt udskydelse af kravet om kobørster for bedrifter, der er etableret før den 1. juli 2010.

Flere høringsparter anfører, at de finder det uhensigtsmæssigt at udskyde et krav (kobørster), der allerede er trådt i kraft.

### **Specifikke bemærkninger**

#### **1. Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet, Københavns Universitet**

Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet kan ikke tilslutte sig forslaget om, at det også i en forlænget overgangsperiode skal være tilladt at anvende stødgivende elektriske aggregater (kotrænere) til at styre kreaturers gødningsafsætning. Det anføres, at der ikke er nævneværdige udgifter forbundet med at fjerne disse aggregater, og at det heller ikke er noget større arbejde at skrabe gødningen væk manuelt. Det anføres, at der derfor ikke er noget økonomisk argument for at beholde denne for dyrene meget generende foranstaltning. Fakultetet anbefaler, at tilladelse til brug af kotrænere ikke videreføres som en automatisk konsekvens.

Det anføres, at ministeriets argument for ændringen vedrørende kobørster findes meget svag, idet det synes at antage, at kun basale fysiologiske behov skal opfyldes for at sikre dyrenes velfærd, mens den danske dyreværnslov i § 2 inkluderer opfyldelse af adfærdsmæssige behov på lige fod med opfyldelsen af de fysiologiske behov.

Det anføres videre, at i forhold til den foreslåede ordning med, at der i de praktiserende dyrlægers sundhedsrådgivning indgår en vurdering af, om dyrevelfærd er tilstrækkelig for så vidt angår køers adgang til at udføre tilstrækkelig hudpleje, mangler en beskrivelse af, hvordan en sådan vurdering kan foregå. Det anføres også, at vurdering af dyrene ved et (dyrlæge)besøg ikke anses for at kunne afklare, om dyrene løbende har mulighed for tilstrækkelig hudpleje. Det anføres, at forslaget dermed risikerer at blive en tom gestus, som skal dække over problemet med det manglende krav om kobørster.

Endelig anføres det, at opsætning af kobørster er en relativ lille udgift, og at der jo er landmænd, som har sat dem op for nylig for at overholde tidsfristen i 2016.

Det anbefales derfor, at kravet om køers adgang til kobørster (for bedrifter, der er etableret før den 1. juli 2010) ikke udskydes.

*Bemærkning: I forhold til, at det foreslås, at det i en forlænget overgangsordning for bindestalde ligeledes skal være tilladt at anvende kotrænere til at styre køers gødningsafsætning, bemærkes, at ministeriet har vurderet, at det vil være hensigtsmæssigt, at bestemmelsen også skal gælde for bindestalde i en forlænget overgangsperiode. I forhold til udskydelse af kravet om kobørster er ministeriet enig i, at køernes adfærdsmæssige behov skal tilgodeses, men ministeriet vurderer samtidig, at adgang til kobørster ikke er en forudsætning for, at § 2 i dyreværnsloven er opfyldt. Med hensyn til dyrlægers vurdering i forbindelse med sundhedsrådgivningsaftaler vil vurdering af dyrevelfærd i de berørte stalde skulle omfatte, hvordan de fysiske rammer påvirker dyrenes velfærd på en måde, som kan afsløres ved en veterinærfaglig klinisk vurdering.*

#### **2. Dyreværns-Organisationernes Samarbejds-Organisation (DOSO)**

DOSO er imod forlængelse af overgangsordningen for bindestalde. Det anføres, at motion har stor betydning for køer, når det gælder bevægeapparat, kælvning, yversundhed og hudpleje. Det anføres, at det også er dokumenteret, at køer både har behov for socialt samvær i løsdrift og behov for at være ude i fri luft. DOSO ønsker, at alle danske malkekøer opholder sig i løsdriftsstalder om vinteren og er på græs om sommeren. DOSO er positivt indstillet overfor forslaget om, at køerne skal på græs i sommerhalvåret.

DOSO er imod udskydelse af kravet om kobørster. Brugen af kobørster er efter DOSO's mening en vigtig form for miljøberigelse, der kan hjælpe til køernes hudpleje. Det anføres, at kobørster således er nødvendig i forbindelse med køernes velvære og renlighed. Endvidere anføres, at forslaget om, at der i sundhedsrådgivningen i overgangsperioden skal indgå en vurdering af køernes hudpleje, allerede er med i vurderingen af besætningens sundhedstilstand. Derfor finder DOSO, at dette krav på ingen måde kan erstatte den obligatoriske kobørste.

*Bemærkning: Ministeriet er ikke uenig i det anførte om, at motion m.m. er af betydning for køer, men ministeriet har i lyset af det overordnede formål med forslaget valgt kun at stille krav om, at kreaturerne i en bindestald i en forlænget overgangsperiode skal på græs i sommerhalvåret. I forhold til det anførte vedrørende kobørster og sundhedsrådgivningskonceptet henvises til bemærkningerne ovenfor under Det Sundhedsvidenskabelige fakultet. Det bemærkes i tillæg, at dyrlægens vurdering ikke er en erstatning for kobørster, men en sikring af den dyrevelfærdsmæssige tilstand i besætningen, herunder med udgangspunkt i de fysiske rammer i stalden.*

### **3. Det Dyreetiske Råd**

Det Dyreetiske Råd finder overordnet set, at udskydning af overgangsordninger for ikrafttrædelse af lovmæssige tiltag, der forbedrer dyrevelfærd, er et skridt i den gale retning.

Det anføres, at rådet i 2006 afgav en udtalelse om malkekvæg. På det tidspunkt blev bindestalde betragtet som værende under afvikling. Rådet gjorde derfor ikke meget ud af disse opstaldningsformer, der alligevel i vidt omfang forventedes at blive erstattet af løsdriftstalder i takt med, at landets kvægstalde blev moderniseret. Rådet beskrev dog betydningen af motion for køer i bindestalde for bevægeapparat, kælvning, yversundhed, hudpleje og social adfærd, og Rådet anbefalede, at der for bindestalde blev stillet krav om adgang til græsningsareal eller motionsfold.

Rådet finder det beklageligt, at der på nuværende tidspunkt stilles forslag om at forlænge overgangsperioden for afvikling af bindestalde fra 2022 til 2027 og kan ikke bakke op om dette, da adgang til fri bevægelse hele året er af stor betydning for køernes velfærd. Såfremt dette vedtages, ser Rådet det dog som positivt, at der samtidig

stilles krav om adgang til afgræsning i sommerhalvåret, og kan i så fald støtte den del af forslaget. Rådet finder dog, at der samtidig også bør stilles yderligere krav således, at alle de generelle krav i loven (§§ 6-13) også gælder for køer i bindestalde.

I udtalelsen om malkekvæg pegede Det Dyreetiske Råd også på brugen af kobørster som en form for miljøberigelse, der kan hjælpe til køernes hudpleje. Rådet finder det ligeledes beklageligt, at dette krav foreslås udskudt fra 2016 til 2022, og kan heller ikke bakke op om dette. Forslaget om, at der i sundhedsrådgivningen i overgangsperioden skal indgå en vurdering af køernes hudpleje, anser Rådet som en ringe erstatning, da dette må formodes allerede at indgå i vurderingen af besætningens sundhedstilstand.

*Bemærkning: I forhold til det anførte vedrørende betydningen af motion og fri bevægelighed hele året henvises til bemærkningerne under DOSO. I forhold til bemærkningen om, at bestemmelserne i lovens §§ 6-13 ligeledes bør finde anvendelse bemærkes, at det med lovforslaget foreslås det, at §§ 6 og 13 skal finde anvendelse på bindestalde i en forlænget overgangsperiode. Derudover finder de generelle bestemmelser i bekendtgørelse om mindstekrav til beskyttelse af landbrugsdyr og dyreværnsloven som hidtil anvendelse på bindestalde i en forlænget overgangsordning. Det bemærkes, at vedrørende vurderingen i regi af sundhedsrådgivningsaftale-konceptet skal dette ikke ses som en erstatning for kobørster.*

#### **4. Den Danske Dyr lægeforening**

Den Danske Dyr lægeforening foreslår, at kravet om kobørster fastholdes i hold med lakterende køer med en længere overgangsperiode til goldkøer og kalve/ungdyr således, at investeringerne fordeles mellem landmænd over en længere periode.

*Bemærkning: Ministeriet vurderer, at det ikke vil være hensigtsmæssigt med forskel i kravene til kobørster for henholdsvis lakterende køer og øvrige kreaturer. Det vurderes, at såfremt kravet fastholdes for lakterende køer, vil det overordnede formål med lovforslaget ikke tilgodeses, nemlig at give landmænd mulighed for at udskyde investeringer.*

#### **5. Økologisk Landsforening**

Økologisk Landsforening finder ikke grund til at udsætte kravet om adgang til kobørster. Foreningen mener, at der bør fastsættes en øvre grænse for, hvor store bedrifter der kan fortsætte med bindestald (under 70 bundne dyr), og at der bør fremvises dokumentation for, at det ikke er muligt at omlægge stalden til løsdrift. Foreningen finder endvidere, at det bør præciseres, at dyrene skal have daglig motion også de dage, hvor de må holdes inde på grund af vejrforhold.

*Bemærkning: Fastsættelse af en øvre grænse for dyreholdet i bindestalde, krav om at det ikke vil være muligt at omlægge stalden til løsdrift, eller et krav om at dyrene skal have daglig motion også de dage, hvor de må holdes inde på grund af vejrforhold, vil være yderligere begrænsninger i forhold til de gældende regler, og lovforslaget vil ikke harmonere med det overordnede formål med lovforslaget.*

#### **6. Landbrug & Fødevarer**

Landbrug & Fødevarer, herunder SEGES Kvæg er meget tilfredse med lovforslaget.

Dog finder Landbrug & Fødevarer, at lovbemærkningerne til gældende lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg ikke er i tråd med intentionerne i den bagvedliggende arbejdsgrupperapport, når det gælder kravet om hudpleje til kalve og ungdyr. Det anføres, at arbejdsgruppen bag ved den gældende lovgivning foreslog, at der skulle være krav om hudpleje som f.eks. kunne ske ved hjælp af børster, men at kravet om hudpleje også kunne ske ved hjælp af social hudpleje mellem kalvene eller på inventaret. Det anføres, at for kalve er social hudpleje en del af deres normaladfærd, der ønskes sikret fremfor etablering af børster, samt at der ikke foreligger forskningsresultater, der underbygger, at kalves behov for hudpleje opfyldes ved børster.

Landbrug & Fødevarer, herunder SEGES Kvæg anmoder om, at der i stedet for en overgangsordning for børster til ungdyr findes en permanent løsning, hvor kalvenes velfærd sikres og deres behov for hudpleje opfyldes ved social hudpleje mellem kalvene og på inventaret. Derfor foreslår Landbrug & Fødevarer, at bemærkningerne til loven ændres således, at kravet om børster til kalve erstattes af et generelt krav om hudpleje.

Landbrug & Fødevarer mener endvidere, at der bør ske en teknisk tilretning af begrebet ungdyr i definitionen i lovens § 2, nr. 2, litra b, idet det anføres, at siden loven trådte i kraft, er der sket en udvikling, hvor kvier i større grad indgår i slagtekalveproduktionen. Derfor bør dette tilrettes i lov om hold af malkekvæg, så tyrekalve og slagtekvier ligestilles og betegnes som slagtekalve. Det vil betyde, at disse slagtekvier ikke skal ind under kravet om afgræsning, hvis de går på fuldspalter i slagtekalvestalden, ligesom det gælder for tyrekalvene til slagtning. Det anføres, at denne tekniske tilretning ligeledes har fundet sted i gødningsbekendtgørelsen.

*Bemærkning: I forhold til det anførte vedrørende krav om hudpleje for ungdyr og kalve, vil dette, som det fremgår af lovforslaget, blive berørt i den planlagte ændring af bekendtgørelse om hold af*

*malkekvæg og afkom af malkekvæg i form af en udskydelse af kravet om adgang til kobørster for ungdyr og kalve indtil i 2022. Dette harmonerer med intentionerne bagved den nugældende lov, at der i bekendtgørelsen fastsættes tilsvarende overgangsordninger som i loven. Med hensyn til ønsket om at ændre på kravet om hudpleje i forhold til ungdyr og kalve samt ændring af definitionen i lovens § 2, nr. 2, litra b, vedrørende ungdyr vil ministeriet være åben overfor for en dialog herom. Imidlertid ser ministeriet ikke mulighed for at medtage eventuelle ændringer på nuværende tidspunkt, da dette forudsætter nærmere overvejelser, og ministeriet vil derfor se nærmere på dette i forbindelse med den kommende regelmodernisering af dyreværnslovgivningen.*